

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

ב.

עין משפט
גר מצוה

א א ב מיי פיי מהל
אישות הלי טו סמג
עשין מה טוש"ע אה"ע
סומן סד סעי ג:
ב ג ד מיי טו טע"ס
וטמג טוש"ע טע"ס
קיי ט טע"ג:

לעני רש"י

קנדי"ר [קונטרס]
לצ"ח.

תוספות ר"ד

בתולה נשאת ביום ד'
ואלמנה ביום ה'
שפעמים בשבת ב"ד
יושבין בעירות ביום ב'
וביום ה' ואם היה לו
טענת בתולים היה משכים
לב"ד. פ"י חכמים תקנו
שנמשא בתולה ב"ד כדי
שיבעול בילה' והא לא
ימצא ליה בתולים ילך
בבוקר לב"ד טרם שיתקד
ודתו שיפייס עמה ורחוקו
ב"ד מתי זינתה שמא
תחתיה זינתה והיא אסורה
לו. שפעמים בשבת וכו'.
פ"י אבתולה יהיב טעמא
וטעמא דאלמנה מפרשי
לקמן. ותקנות עזרא הוא
שישבו ב"ד בעירות
בב' ובה'. כדאמרין בפ'
מרוכה מ"י תקנות שתיקן
עזרא. ואע"פ שכל עיר
ועיר הייתה סנהדרין קבוע.
בכל ימות השבעות היו
עוסקים בתורה וכו'.
ובה' עוסקים בדינים.
ולקמן פירך ונמשא באחד
בשבת: אמר ר"י מפני
מה אמרו בתולה נשאת
ב"ד שאם היה לו טענת
בתולים היה משכים לב"ד.
ונמשא בא' בשבת ואם
היה לו טענת בתולים
היה משכים לב"ד שקדו
חכמים על תקנות בנות
ישראל שיהא טורח ג'
ימים בסעודה א' בשבת
שני ושלישי וברביעי
כונסו. ועכשיו ששנינו
שקדו. אותה ששנינו לקמן
בפ' אע"פ נותנים לבתולה
י"ב חודש משתבעה הבעל
לפרנס א"ע. כשם שנותנים
לאשה כן נותנים לאיש
לפרנס א"ע ולא למנה ל'
יום הגיע זמן ולא נשאו
אוכלות משלו. פ"י ובגון
שהבעל מעכב הגיע זמן
בא' בשבת מתוך שאינו
יכול לכנסה אינו מעלה
לה מוונות לפיכך חלה
הוא או שהחלתה היא או
שפירסה נדה אינו מעלה
לה מוונות. א"ר שמואל
בר רב יצחק ל"ש אלא
מתקנות עזרא ואילך שאין
ב"ד יושבין אלא בב' ובה'.
אבל אי איכא ב"ד קבועים
בכל יום כקודם תקנות
עזרא איש נשאת בכל יום
והא בעינן שקדו דטריח
לה. והכי אסיק רב אחא
דכל אונסא לא אכלה בין
חלתה היא ובין חלה הוא.
והכי הילכתא:

בתולה

נשאת ליום הרביעי ואלמנה ליום החמישי
שפעמים בשבת בתי דינין יושבין בעירות
ביום השני וביום החמישי שאם היה לו טענת
בתולים היה משכים לבית דין: **גמ'** אמר
רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מפני
מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי לפי
ששנינו ^אהגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו
ואוכלות בתרומה יכול הגיע זמן באחד בשבת
יהא מעלה לה מוונות לכך שנינו בתולה
נשאת ליום הרביעי אמר רב יוסף ^אמריה
דאברהם תלי תניא בדלא תניא הו' תניא והו'
לא תניא הא תניא והא תניא אלא תלי תניא
דמפרש טעמא דתניא דלא מפרש טעמא
אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רב יהודה
אמר שמואל מפני מה אמרו בתולה נשאת
ליום הרביעי שאם היה לו טענת בתולים היה
משכים לב"ד ותנישאו באחד בשבת שאם
היה לו טענת בתולים היה משכים לבית דין
^בישקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא
טורח בסעודה שלשה ימים אחד בשבת ושני
בשבת ושלישי בשבת וברביעי כונסה ועכשיו
ששנינו שקדו אותה ששנינו הגיע זמן ולא
נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה
יהגיע זמן באחד בשבת מתוך שאינו יכול
לכנסו אינו מעלה לה מוונות לפיכך חלה
הוא או שחלתה היא או שפירסה נדה
אינו מעלה לה מוונות דבעי לה
מיבעיא חלה הוא מהו התם טעמא מאי
משום דאנים והכא נמי הא אנים או דלמא
התם אנים בתקנתא דתיקינו ליה רבנן הכא לא
ואם תמצו לומר חלה הוא מעלה לה מוונות
חלתה היא מהו מצי אמר לה אנא הא קאימנא
או דלמא מציא אמרה ליה נסתחפה שדהו
ואם תמצו לומר אמרה ליה נסתחפה שדהו
פירסה נדה מהו בשעת ווסתה לא תיבעי לך
דלא

בתולה נשאת ליום הרביעי. תקנת חכמים היא שמשא צרביעי
בשבת כדמפרש טעמא: **שפעמים בשבת.** אבתולה
קאי: **שני וחמישי.** אחת מעשר תקנות שמקן עזרא. בבבא קמא
בפרק מרובה (דף פב.) מפרש לכולהו. ולכן תקנו שמשא צרביעי
שאם היה לו טענת בתולים ישכים
לב"ד בעוד כעסו עליו ^א ואם יש שהות
בינתיים יש לחוש שאם יתפייס
ותתקד דעתו ויקיימנה ושמא היא
זינתה תחתיו ונאסרה עליו כדלפינן
(סוטה דף כח.) מונסמרה והיא נעממהו
ומתוך שיבא לבית דין יתברר הדבר
כשילא הקול שמה יבואו עדים. ובגמ' **גמ'**
פרך ומישא באחד בשבת: **גמ'**
לפי ששנינו כו'. לקמן מקשי עלה:
הגיע זמן ולא נישאו. לקמן בפרק
אע"פ [ו.] תנן נותנין לבתולה שנים עשר
חדש משתבעה הבעל והזכיר על
הנישואין לפרנס עצמה בתכשיטין.
לפרנס קנדי"ר זלע"ו. ולא למנה
שליש יום: **הגיע זמן.** זה ולא נישאו
לחופה. לקמן מפרש שעכב הבעל:
אוכלות משלו. שהבעל חייב בזיונות
אשתו מתקנת ז"ד כדלקמן בפרק
נערה (דף מו:): **ואוכלות בתרומה.**
אם כן הוא והיא צמ' ישראל שהיה
מאכלית את אשתו תרומה כדיליף
(לקמן דף טו:): מוכהן כי יקנה נפש:
לך שנינו בטולה נשאת כו'. להודיע
שתקנת חכמים מעכבתו מלכנסו
ואין עכבה זו שלו: **מריה דאברהם**
כו'. תמה על דברי רבו ואמר מריה
דאברהם מה זה היה לשמואל לומר
כן. ועוד שחלה רב יוסף ושכח תלמודו
ותוהה על דבריו הראשונים: **סלי**
תניא דלא תניא. תולה טעם משנה
שניה במשנה שאינה שניה: ומקשינן
לרב יוסף **הי תניא והי לא תניא הא**
תניא והא תניא. זו שניה וזו שניה:
אלא תני תניא דמפרש טעמא
דתיא דלא מפרש טעמא. משנתנו
טעמא מפורש בטובה כדי שישיכים
לבית דין והגיע זמן אין שום טעם
מפורש בה לומר מפני מה אם הגיע
זמן באחד בשבת אינו מעלה לה
מוונות: **וסינשא באחד בשבת.**
כוה רב יוסף קאמר לה: **ועכשיו**
ששנינו שקדו. ובשביל תקנה זו הוא
מעוכב מלכנסו באחד בשבת מעתה
אזתה ששנינו כו': **לפיכך.** רב יוסף
מסיים לה משמיה דנפשיה ומסבירה
ואמר לפיכך הואיל ולמדנו שהמעוכב
מחמת אונס אינו חייב לזונה חלה
הוא כו': **הא קאימנא.** הגני מוונות:
נסתחפה שדהו. לשון מטר סוחר
(משלי כח) כשטפה שדך. כלומר מולך גרם כי מהיום אני מועלת עליך לזון:

ניסת צרביעי גם צשאר נשים תקנו משום שמתוך כך ילא הקול ויתברר
הדבר על ידי עדים והשתא מייתי אציי שפיר ממתינתין דבאשת כהן
פשיט
ותימה דהכא משמע דמשום חששא דזנות תקנו שמהא ניסת צרביעי וצפ"צ דגטין (דף יז. וס)
איכא מ"ד דתקנו זמן בגטין משום פירי אצל משום שמה יחפה על צמ אחותו לא חיישין משום דזנות לא שכיח וי"ל דהתם קאמר
זנות דלתי לדי מיתה דהיינו בהתראה ובעדים לא שכיח אי נמי הכא שלא תשז עמו באיסור כל ימיו חשו אפילו לזנות אע"ג דלא שכיח:
מפני מה אמרו בתולה נשאת ליום הרביעי לפי ששנינו בו'. אין שואל הטעם למה נשאת צרביעי דאם כן לא הוה משני מידי אלא
הכי פירושו מפני מה אמרו כלומר מאי נפקא מינה שתיקנו שמשא צרביעי ומשני נפקא מינה לענין מוונות ותרומה ורב
יוסף קא מתמה מריה דאברהם דהא נפקותא מפרשה צהדיא שאם היה לו טענת בתולים והוא מניח נפקותא זו המפורשת ותופס נפקותא
אחרת: **א"א** אי אתמר הכי אתמר א"ר יהודה אמר שמואל. ולא גרסינן רב יוסף דהא רב יוסף גופיה קאמר אלא אי אתמר:
מפני מה אמרו בו'. בינתתא גרסינן לה ולא צא להקשות אלא ותנשא באחד בשבת. לא צעי לשנויי
דנשאת צרביעי כדי שתבעל בחמישי משום צרכה שנאמרה צו לדגים כדאמרין לקמן (דף ה.) ועוד למה לי טעם דשקדו מיפוק
ליה משום צרכה ואומר ר"י דטעם דצרכה אינה אלא ענה טובה ולא מקרי עברינא אצל משום שקדו מקרי עברינא וכן משמע לקמן
דאמר טעמא משום צרכה אצל משום איקרורי דעתא לא חיישין ומאי נפקא מינה אלא ודאי דמשום צרכה לא מקרי עברינא:

מ"א